

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg glæder mig også til udvalgsarbejdet. Begge formål er indeholdt i loven. Fru Margrete Auken påstod, at det hjalp ikke på det første. Så sagde jeg, at man i hvert fald ikke kan påstå, at det ikke kan hjælpe på det andet. Begge formål er i loven.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 57: Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Strafnedsættelse og -bortfald i tilfælde af civil ulydighed).

Af Jette Gottlieb (EL) og Søren Søndergaard (EL).
(Fremsat 22/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Lovforslaget, som medlemmer af Enhedslisten har fremsat, indebærer, at der i straffelovens § 84 skal indsættes en ny bestemmelse om strafnedsættelse og strafbortfald i tilfælde af såkaldt civil ulydighed.

Efter lovforslaget skal straffen kunne nedsættes eller bortfalde, hvis en strafbar handling er begået for at forhindre eller modvirke iværksættelsen eller opretholdelsen af en klart ulovlig myndighedsbeslutning og lovovertrædelsen må anses for at være af forholdsvis underordnet betydning.

Forslagsstillerne gør gældende, at borgernes vanskeligheder med at blive hørt og taget alvorligt er særlig udtalte i tilfælde, hvor myndighederne træffer klart ulovlige beslutninger. Dette kan hos de berørte borgere føre til en desperation, hvor handling bliver nødvendig, især da situationen ofte er forbundet med et tidspres, forud for eller mens en ulovlig beslutning bliver iværksat.

I sådanne situationer må borgernes forsøg på at standse iværksættelsen af ulovlige beslutninger ifølge forslagsstillerne opfattes som til gavn for almenvellet og deres indsats derfor gøres straffri.

Regeringen kan ikke støtte forslaget. En regel som den foreslåede vil efter min opfattelse kunne virke som en opfordring til den enkelte om at tage loven i egen hånd i tilfælde, hvor den pågældende finder, at myndighederne i forhold til ham selv eller andre har truffet en klart ulovlig beslutning.

Det er min opfattelse – og det er måske her, at vandene skilles i forhold til Enhedslisten – at borgere, der vil modsætte sig myndighedsafgørelser, må følge demokratiets spilleregler. Det vil sige, at de må anfægte afgørelserne ved at klage, ved at gå til domstolene eller ved at gøre deres synspunkter gældende gennem f.eks. lovlige demonstrationer, lovlig politisk virksomhed, ved underskriftsindsamlinger, ved henvendelser til myndigheder, organisationer, politikere osv.

Der kan samtidig være grund til at understrege, at der allerede efter den gældende straffelov inden for visse snævre grænser kan udøves nødværge over for ulovlige tjenestehandlinger. Efter bestemmelserne i straffelovens § 119 er det bl.a. strafbart at søge at hindre foretagelse af en lovlig tjenestehandling. At det i bestemmelsen alene er hindring af en lovlig tjenestehandling, der er gjort strafbar, har efter straffelovens forarbejde sammenhæng med, at man ønsker at anerkende, at der efter omstændighederne kan udøves nødværge over for ulovlige tjenestehandlinger.

Af retspraksis fremgår også, at der undertiden ved strafudmåling er taget hensyn til, at gerningsmanden har handlet ud fra lignende atypiske motiver, som der sigtes til i lovforslaget.

Jeg tænker her på de tilfælde af blokadeaktioner, der har fundet sted inden for f.eks. landbrugs- og fiskerierhvervene, hvor det bl.a. blev gjort gældende, at de pågældende havde hand-